

Apģērba izgatavošanas tradīcijas.

Materiāls, tekstiliju krāsošana zemgaļu un sēļu apdzīvotajās teritorijās

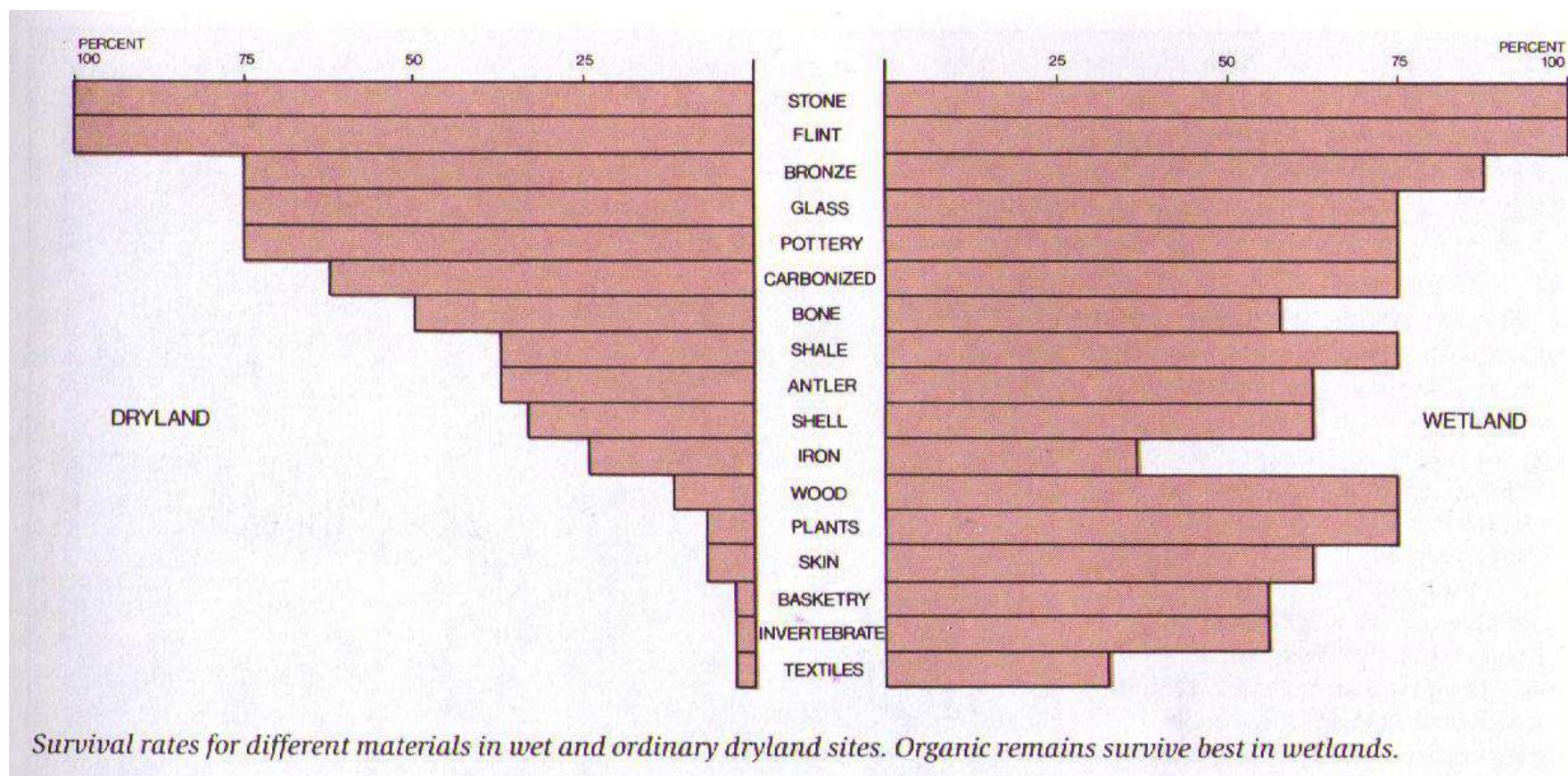
Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta
Etnoloģijas nodaļas pētniece **Ieva Pīgozne**

03.02.2022.

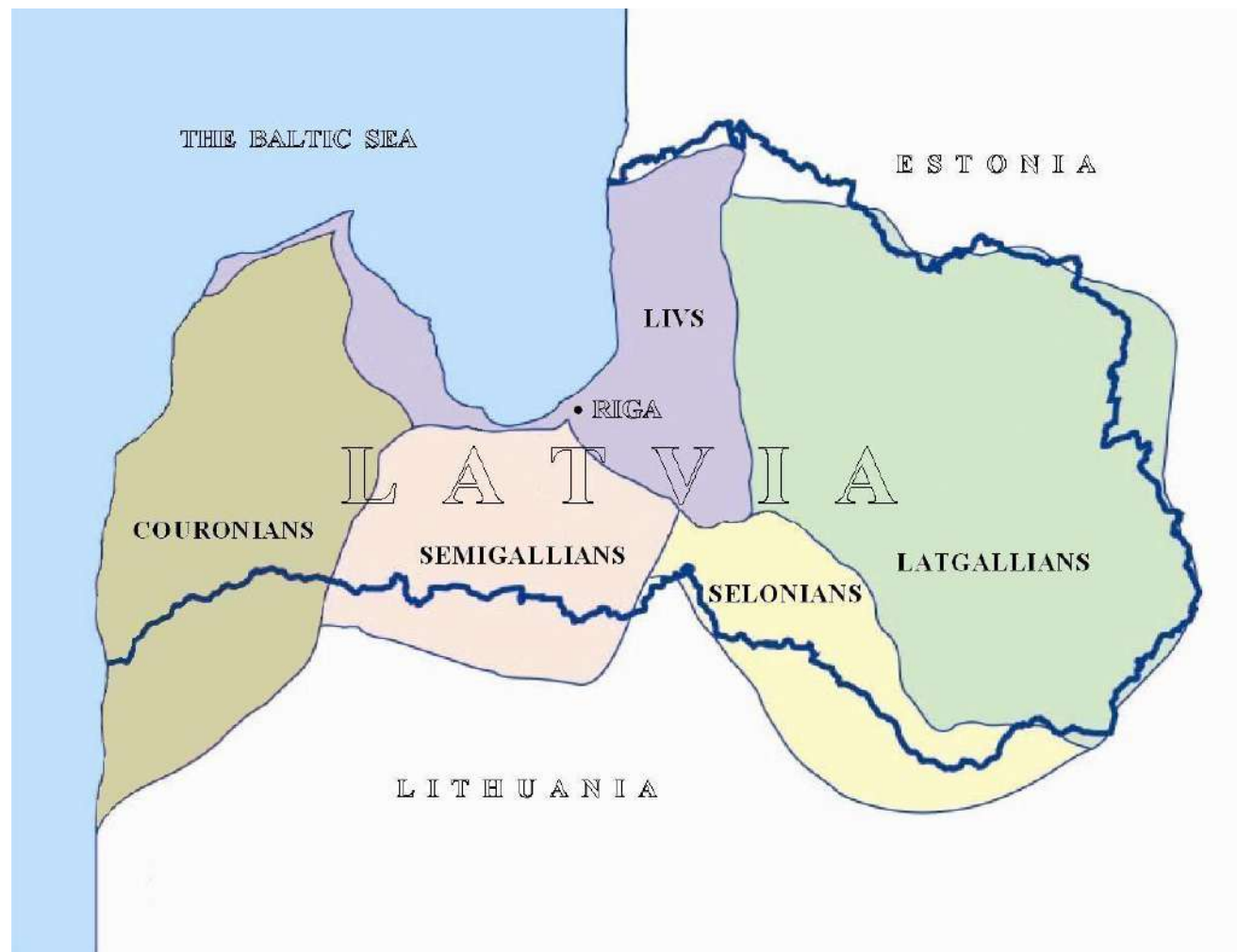
*Projekts Nr. LLI-447 “Starptautiskā kultūras tūrisma
maršruta “Baltu ceļš” atpazīstamības veicināšana”
 (“Izzini Baltus/Explore Balts”)*

Arheoloģisko liecību saglabāšanās sausā un mitrā augsnē.

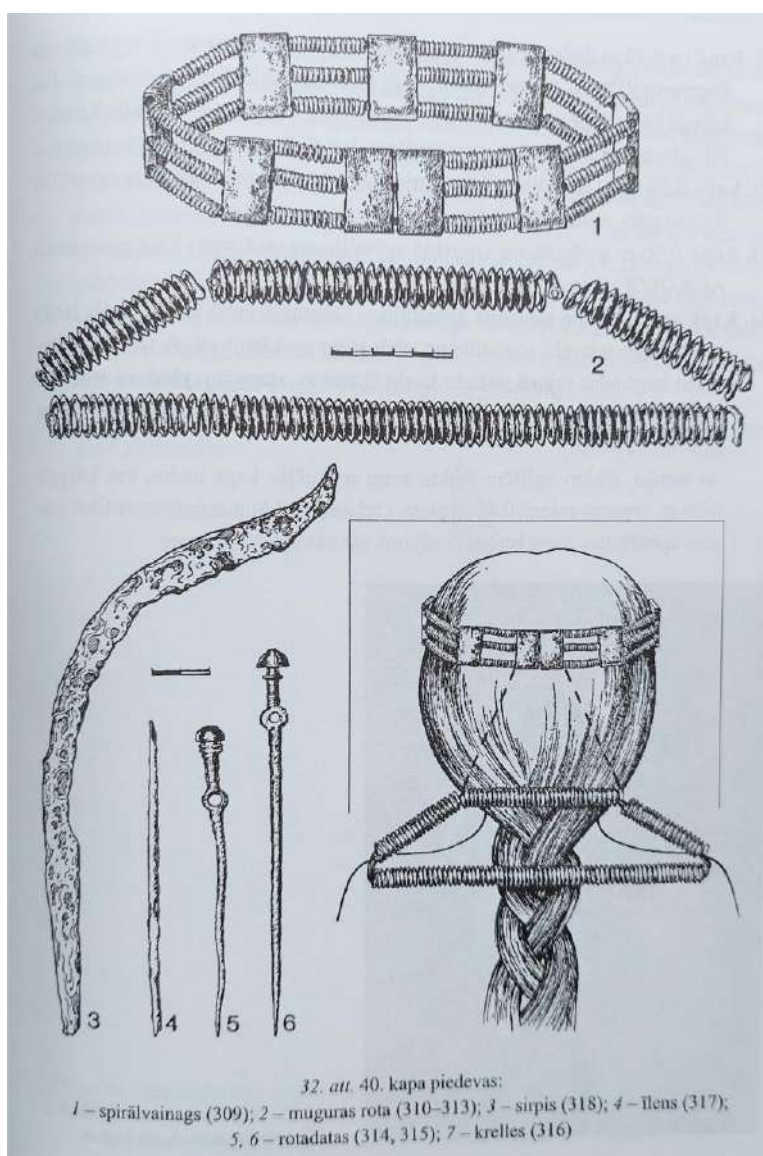
Tekstiliju saglabāšanās sausumā, sālī.

Rekonstrukcija / interpretācija.

Dažādās Latvijas vietās ir atšķirīga arheoloģisko tekstiliju saglabāšanās pakāpe

Lins / vilna

Zemgaļu vainaga rekonstrukcija
 pēc J. Graudoņa. 5. - 8. (9.). gs.

Attēli: Latvijas
 Nacionālais
 kultūras centrs

Sievietes tērpa rekonstrukcija pēc Sēlpils
Lejasdopeļu II uzkalniņa 17. kapa materiāliem.
Māksliniece Linda Treija. Avots: Latvijas
Nacionālais vēstures muzejs. 11.-12. gs.

Vīrieša tērpa rekonstrukcija pēc Sēlpils
Lejasdopeļu V uzkalniņa 1. kapa materiāliem.
Māksliniece Aina Alksne-Alksnīte. Avots: Latvijas
Nacionālais vēstures muzejs. 11. gs.

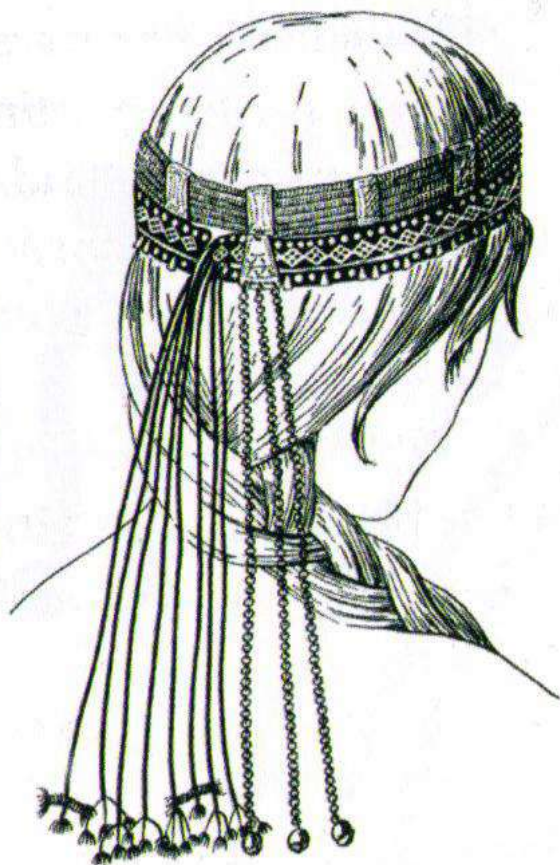
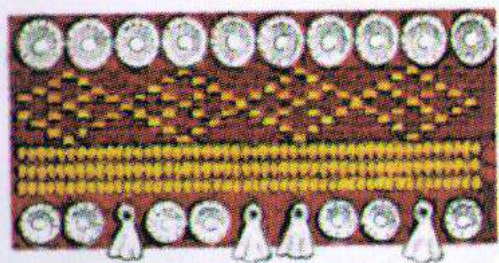
LNKC

Rotkalis Uģis
Drava un
pedagoģe
Gundega Drava

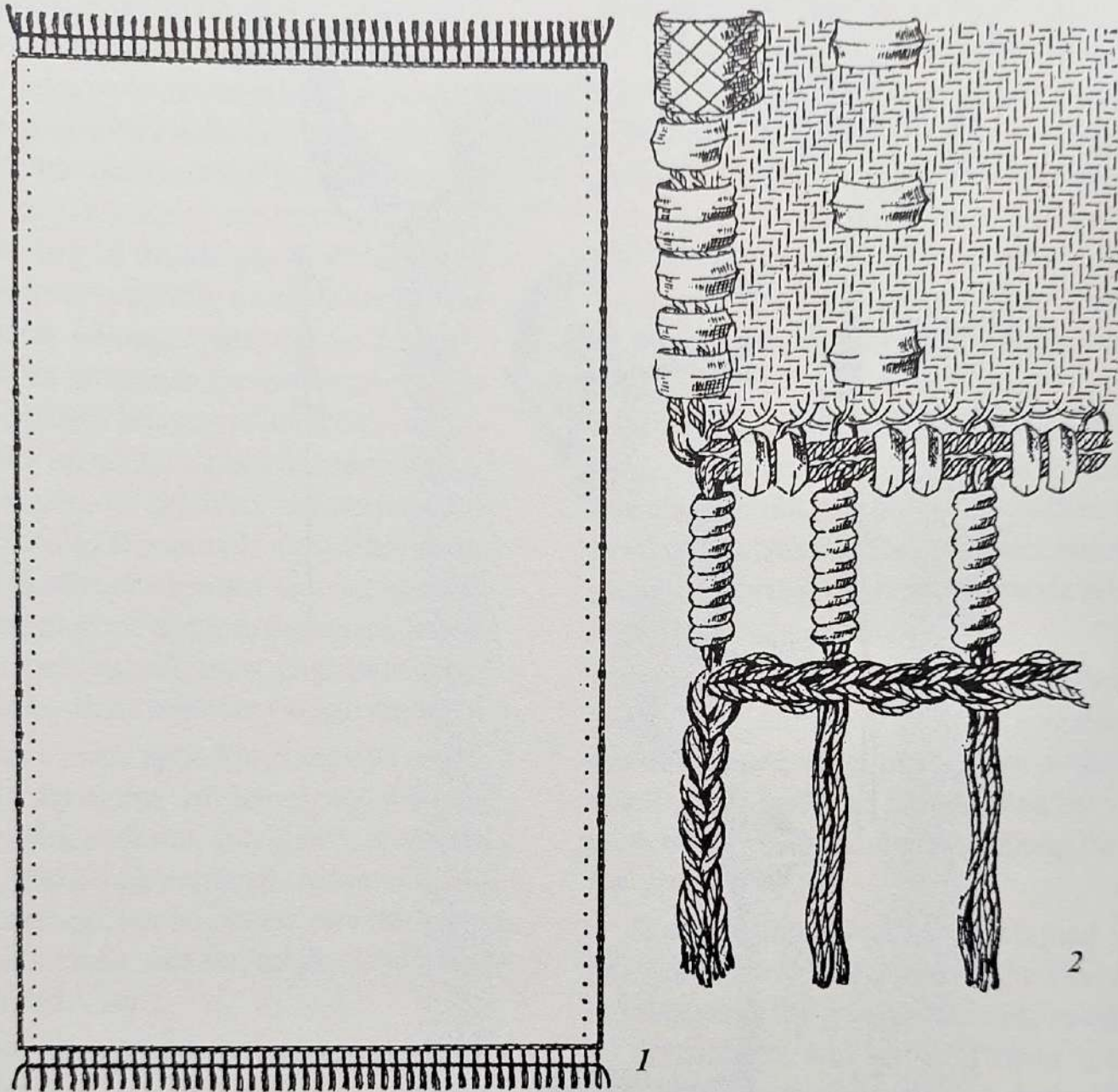
Sēlpils
Lejasdopeles, II
uzkalniņš, 17. kaps,
11.–12. gs.

Vainagu rekonstrukcija pēc Sēlpils Lejasdopeļu II uzkalniņa 9. kapa materiāliem. 13. gs.
Vainagi veidoti no četrām dažādām daļām, rotāti ar bronzas spirālītēm, stikla pērlītēm, alvas rozetēm un piekraiņiem.

300a

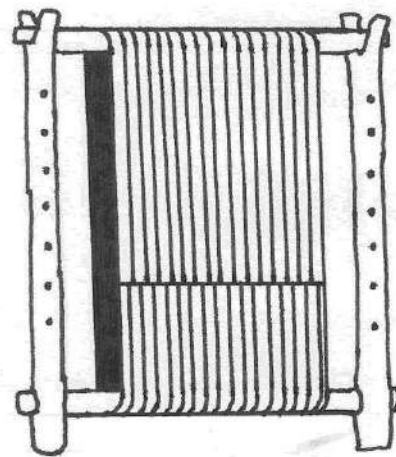
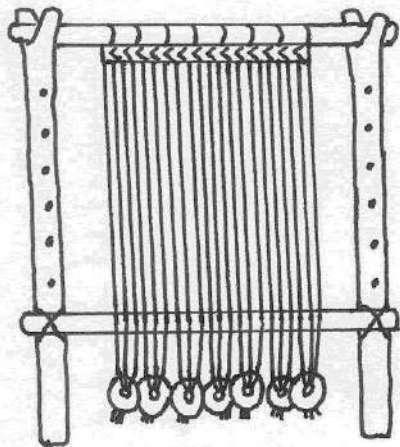

Villaines tehniskā risinājuma
rekonstrukcija pēc Boķu kapulauka
materiāliem (mūsdienās Salas pagasts)

3. att. Ābeļu Boķu VIII uzkalniņa 9. kapa villaines rekonstrukcija (pēc A. Zariņa, 1970, 25. att.): 1 – rekonstrukcija, 2 – tehniskais risinājums

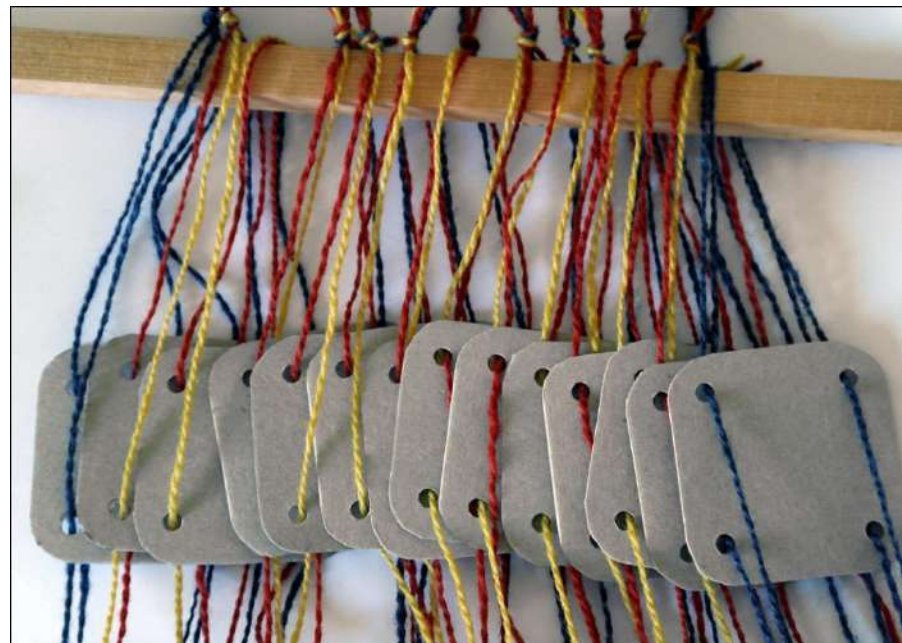

Dzijas vēršana ar vārpstiņu. /
Sēļu kapulaukos atrastie vērpjamo vārpstu skriemeļi.

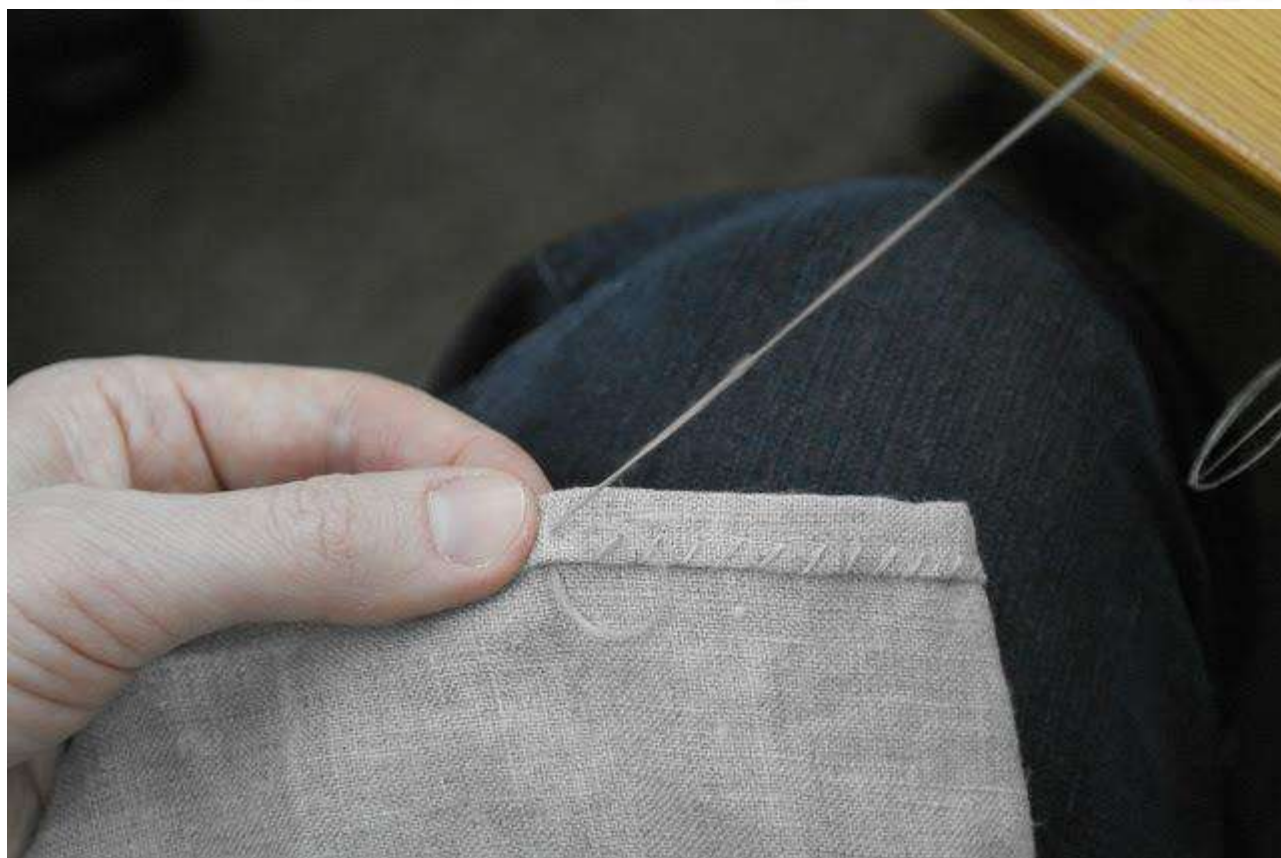
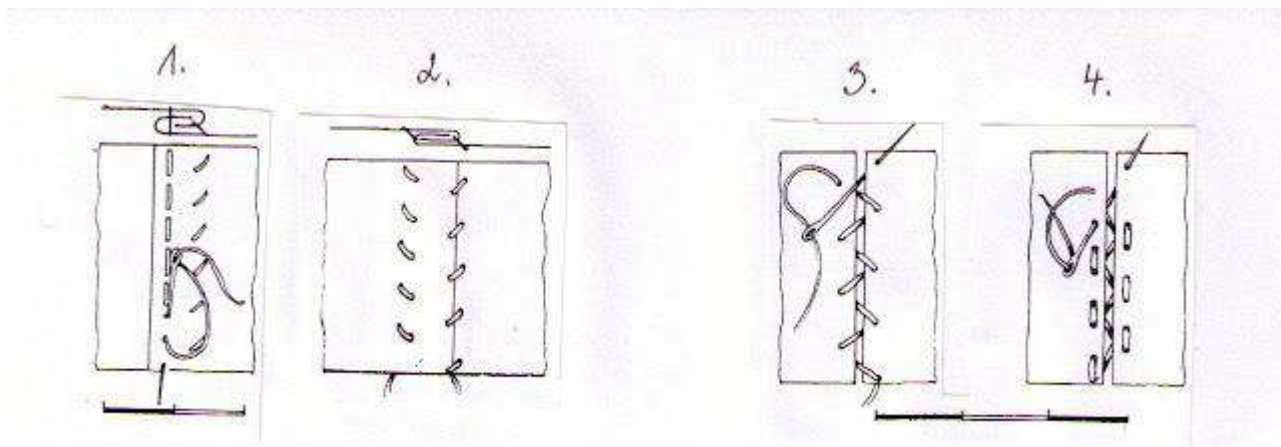
Audumu aušana vertikālajos
aužamajos stāvos

Celu
aušana:
jostveida
audumu
aušana ar
celu
dēlīšiem

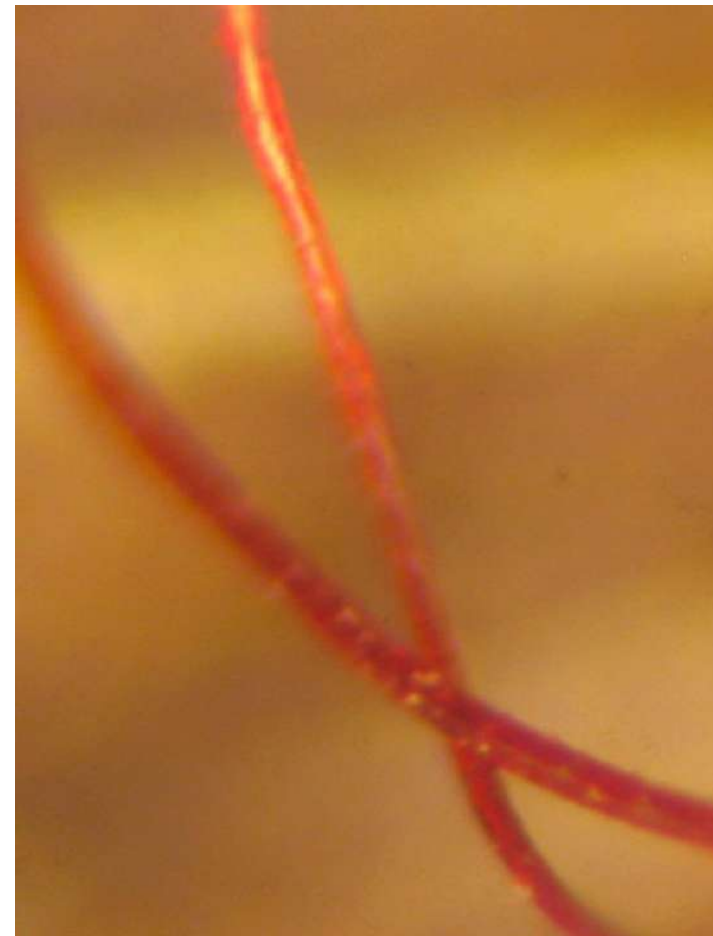
Audeņu aušana ar šķietiņu /
ar šķīrienu veidošanu ar rokām

Apģērba šūšana. /
Sēļu kapulaukos atrastās 10.-13. gs. adatas.

Mikroskopiskās izpētes process
ar *НПЗ* optisko mikroskopu
МБУ-4А

Etnogrāfes Anetes Karlsones
ar krāsu mēlēm (*Isatis tinctoria*
L.) krāsotā dzija.

Parastā raudene (sarkane,
Origanum vulgare L.)

levas Pīgoznes krāsotā dzija ar
asinszālēm (*Hypericum*
perforatum L.)

Krāsu iegūšanai izmantotie krāsaugi Pieminekļu valdes krājumā 1924.-1943. g.:

-**Brūna:** melnā alkšņa mizas, ozola mizas, vāverāji, brūklenāji, sīpolu mizas, egles čiekuru sula, sūnas no veciem bērziem, rūtas, kartupeļu laksti, rāceņu laksti, pupu laksti.

-**Dzeltena:** bērza lapas, akmeņu sūnas, sīpolu mizas, dzeltenās pīpenes, bērzu mizas, dzeltes, vāverenes, dzeltlapiņas, alkšņu mizas, kadiķa ogas ar zariem.

-**Zaļa:** bērza lapas, virši, brūklenāji, nezāles, pupu lapas, akmens sūnas.

-**Sarkana:** raudes, mādaras, elkšņu lapas, “dzīpari” – puķes, kuras vairs neaug, bruzuļ koks.

-**Melna:** melno alkšņu miza, krūkļu miza, pupu laksti.

-**Zila:** melenes, zilās “dzīpara” puķes, godziki, melleņu ogas.

-**Rozā:** raudes, bērzu mizas.

-**Pelēka:** pupu lapas.

Avots: Pīgozne I. *Krāsas un to nozīme 3.-13. gadsimta baltu apgērbā*. Rīga: Latvijas Nacionālais kultūras centrs, 2020.